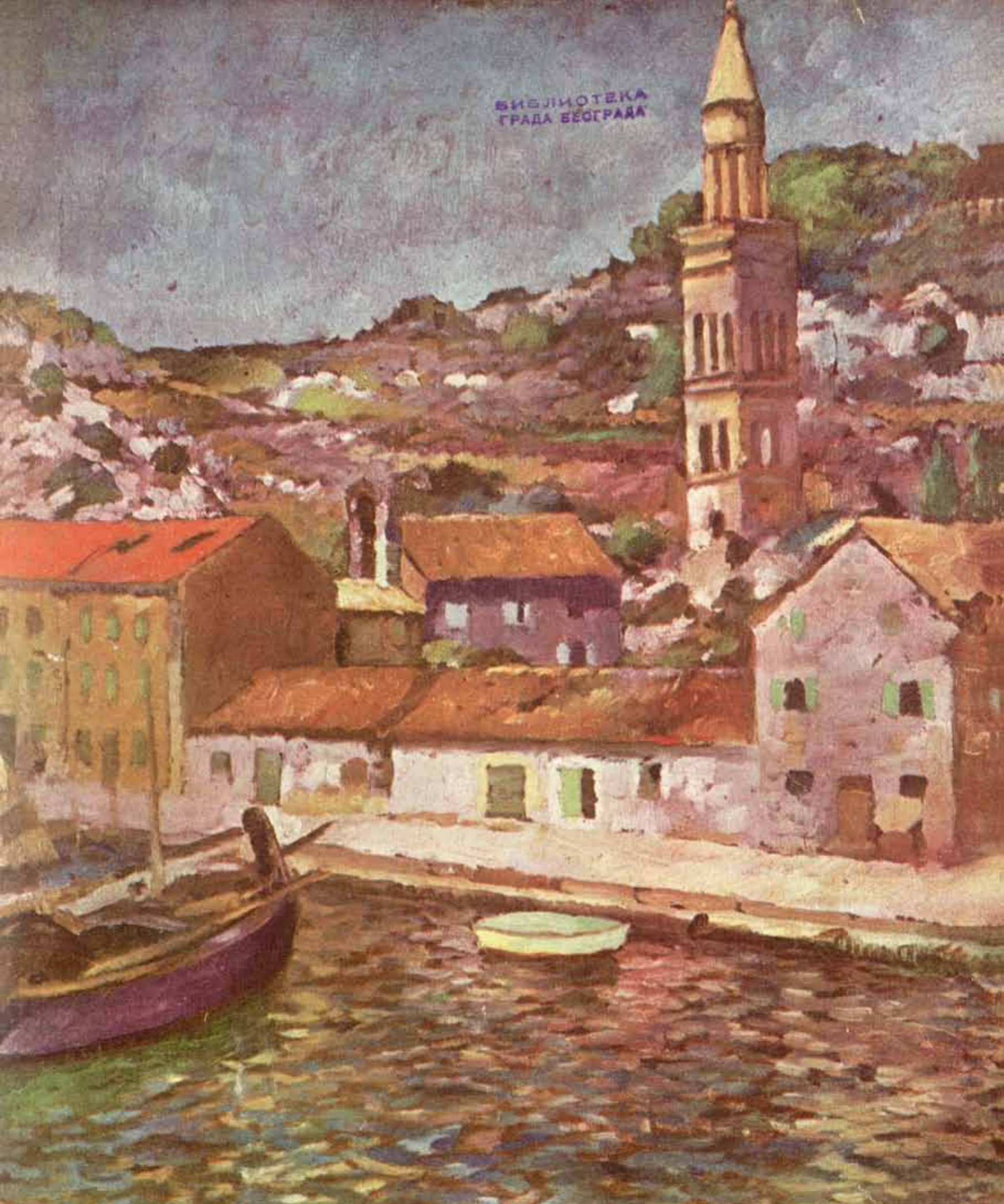

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

V. Filipković Skopje

Илустрације *Време*
Бр. 38-15 XI 1930-5 г.

ХУМОР

Врхунац оптимизма

Радник, који је пао с деветог спрата, у паду, када је био према првоме спрату: „До сада је добро, хвала Богу!“

Пријатно занимање

— Мој отац је столар, а шта ради твој?
— Оно што му мама нареди.

Разумљива замена

— Твоја жена тражи од тебе да јој купиш ауто, а ти јој купујеш бисерну огрлицу.

— Па не могу јој тек купити лажни ауто!

Шеф чиновнику: Ја одох послом у ва-рош, а ви ми свршите то што сам вам о-ставио, јер, приметно сам да сте ви нај-лепши чиновник у канцеларији, кад ја ни-сам у њој.

Бредан човек

Када се девојчин отац нашао наса-мо с младожењом упиша га дискреј-но:

— Колико ћеће прихода имаши го-дишње од прилике?

— Знам јачно, одговори младоже-ња, 80.000 динара.

— Е, па онда можеш лепо жи-вети, јер кад дода-ше принос од ми-раза моје кћери, онда...

— Па што је: 80.000 годишње, ја сам већ уричунао.

Код лекара

— Како, како?

— Не ваља, го-сподине докторе из дана у дан све ви-ше губим меморију.

— Како би онда било да ми ви ча-ском плаћите две последње визије?

Увек у за-доцњењу

Муж: Шта је то шрескуло?

Жена: Замисли, онај велики зидни сат пао је шек шхо је мама прошла испод њега. Да је само за секунду рани-је пао ударио би маму по глави.

Муж: Па штај сат ситално задоцњава.

— Марија, ако од сутра не почнете оз-биљно радити како вам се наређује, сме-ста ћу тражити другу девојку.

— Баш вам хвала, госпођо, удвоје ће-мо лакше радити.

Наше песме у слици

„Еј, риба пева, зовем се Милева!“

(Беларуц).

СКА ВАНКА

— Тата, зашто све банке имају решетке на прозорима?

— Па то је, сине, да се директори из раније навикну на њих.

Госпођица са добрим миразом

Неки доброћудни трговац имао је на врату пет кћери, и све су већ биле за уда-ју... Али било је тешко наћи им кандидата, пошто су ћерке биле прилично ружне. Но да би ствар до некле поправио отац је разгласио на сва звона да им даје добар мираз:

— Ја дајем својим ћеркама две стотине педесет хиљада динара, говорио је увек добри отац.

Најзад се пријавио један претендент. Молба му је одмах услишена. Дошао је дан да се потпише брачни уговор. Бележник је, поред осталих услова, прочитао и цифру, коју девојка добија као мираз. Али тад се десило нешто чему се вереник није надао: бележник је прочитао педесет хиљада, у место две стотине и педесет...

Вереник (тасту, пригушеним гласом): — Али, молим вас, ја мислим да је г. бележ-ник погрешно... Раније је било говора о две стотине и педесет хиљада динара.

Таст: — То је тачно... Ја сам рекао: да-јем својим ћеркама две стотине и педесет хиљада динара...

Вереник: — Е па онда?

Таст: — Но ја имам пет кћери, па пре-ма томе свака добија по педесет хиљада...

Вереник (очајно): — Ох!

Таст (великодушно): — Али ви ћете се код мене хранити...

Вереник (нешто мало утешен): — А тако!...

Таст: — Да. И то ће таман толико из-нети, колико би добили интереса за новац од мираза... који ћу ја задржати код себе!..

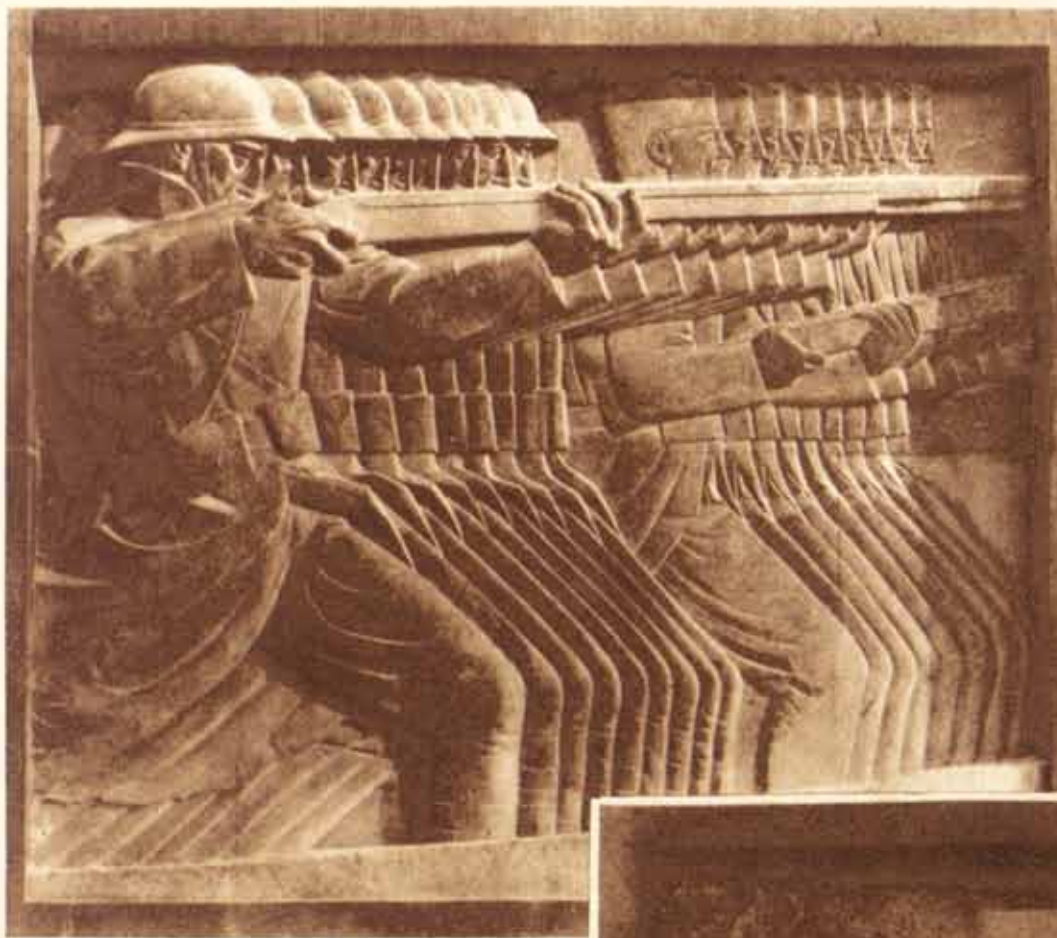
Илустрисане Време

Бр. 38 — 15 XI 1930 — цена 5 дин.

Споменик захвалности Француској
рад г. Ивана Мештровића, који је откривен 11. о. м.

Споменик захвалности Француској

Релеф на постаменту који претставља војничку помоћ

У уторак 11 ов. мес. откривен је на најсвечанији начин споменик наше захвалности Француској, који је подигнут на Калемегдану, на месту где је био некада Карађорђевог споменик. Споменик је рад нашег славног вајара г. Ивана Мештровића.

Када је у светском рату наш народ пролазио кроз најтежа искушења и беспримерна страдања, којом су приликом хиљаде

синове и кћери нашег народа, да им пружи благотворне помоћи и да им врате веру у живот и будућност. Велика Француска, заточница слободе и правичности, постала је тада нашом другом отаџбином.

Наш народ не уме да буде незахвалан и он није заборавио и неће никада заборавити шта дугује Француској. Није прошло ни дванаест година од завршетка светског рата, а његова захвалност добила је ево и видљиви израз. Захваљујући спонтано одзиву свих слојева нашег народа, један Одбор, састављен од лица која су се за време рата школовала у Француској и тамо непосредно осетила благодети племените француске душе, за кратко време скупио је довољно новаца за подизање достојног споменика захвалности Француској. Наш велики уметник Иван Меш-

Релеф на постаменту који претставља просветну помоћ

наших смртно изморених војника, грађана и деце били остали без крова и отаџбине — нашло се једно срце способно да саосећа и једна воља готова да помогне: срце и воља Француске. Француска је разумела величину нашег подвига и њени домови широм су се отворили да приме намучене

тровић дао је израза народном осећању, урезао га у тврди гранит и излио у вечиту бронзу. И тако, на дан 12 годишњице примирја, 11 новембра ове године, обављена је свечаност откривања споменика захвалности Француској, за који је Општина београдска одредила једно од најлепших места.

Г. Иван Мештровић

Њ. Њ. В. В. Краљ и Краљица на ошкривању споменика захвалношћи Француској

Свечаности су присуствова-
ли гости из Француске
и из целе наше
Краљевине

госте, дипломатски хор, генералитет и др. Тачно у 11 часова Њ. В. Краљ
и Њ. В. Краљица дочекани су и праћени од улаза до трибине огром-
ним усклицима „Живели!“ Са Њ. В. Краљем дошао је и Њ. В.

Без великих
и дуготрајних
припрема без
икаког службе-
ног сутерирања,
свечаност отвара-
ња споменика зах-
валности Француској,
била је једна велика,
спонтана, искрена свеча-
ност целог југословенско-
га народа.

„Француској није потребна за-
хвалност, ној је потребно ваше
пријатељство!“ рекао је претставник фран-
цуске владе министар пензија г. де Риб.

И свакако, у данашње брзо и бурно
време, када се мењају и најдревнија пра-
вила и узаконени обичаји, данас када чи-
тави народи „преврћу вером“ за ноћ, ово
искрено признање добродетелности, после пет-
наест година, свакако је морало пријатно
утицати на наше велике пријатеље Фран-
цузе, морало се са њихове стране схвати-
ти као искрено и непоколебљиво прија-
тељство.

На свечаност је дошао и народ из свих
крајева наше земље, као и многи гости из
иностраниства.

Поред споменика била је подигнута
трибина за Њ. В. Краља, Краљевску владу,

Г. гроф од Бомона, председник и делегат
међусавезничке уније и г. Др. М. Минчић, при-
ликом посете г. Бомона нашој редакцији

Кнез Павле и Кнегиња Олга.

Музика испред бедема заснирала је
химну. Краљ је ушао у ротонду живахно
поздрављен, весео, раздраган. Попео се у
ложу са Краљицом, и ту се руковао прво
са г. де Рибом, коме је додељено место од-
мах с леве стране Краљу, затим са г. Да-
ром и оба адмирала француске морнарице
који су стигли као делегати француске
војске. Они су све време свечаности ста-
јали иза Краља.

Чим је Краљ са Краљицом, Принцом
Павлом и Принцезом Олгом стао у ложу,
свечаност је самим тим почела. Г. др. Ми-
ланчић, као претседник Одбора за подизање
споменика, успео се на трибину и одржао
поздравни говор, на француском језику.

На његов говор одговорио је француски
министар г. Риб, обраћајући се Њ. В. Кра-
љу. Говор је изазвао право одушевљење.

Говорио је још г. министар Кумануди,
па је свечаност завршена.

Делегат Француске владе министар г. де Риб, Француски посланик г. Дар, претседник
Владе Јен. г. П. Нивановић, министар г. Узуновић и др. долазе на свечаности

Наши ђаци у Француској

Неколико слика из прошлости

Наши ђаци у гостима
г-ђе Естаси

породице, које су
се о њима брину-
ле, примале их у

Др. Волдберг пржи у своју породицу два ученика и поред ратних ранених њих
скупа играју крокета у дворишту његове виле

У дане општег признања француској Нацији, приказујемо овде неколико илустрација појединачне и личне племенитости француског народа. Сви војници, који су се као болесници или случајно нашли у Француској за време светског рата, имали су

Г-жа Мастр (Maistre) са својим децом и двојицом српских ученика

Породица Теуздегг, господица и г-ђа, њима три трајектне
барже и два наша ученика

кућу и дописивале се (margaine). А наши ученици имали су то исто у својим «correspondents».

О распусту, о празницима, у дане одмора наши ученици су одлазили у те породице, где су примани као сопствена деца. Њихови домаћини су се утркивали ко ће их више примити и боље угостити.

Mme Estassy, professeur de l'école primaire Supérieure de Nîmes носила је у томе рекорд.

Група српских ученика у Нињу имала је своје велике пријатеље и заштитнике - члановима друштва: Association des anciens élèves du Lycée de Nîmes. Управа овог пријатељског и братског друштва организовала је њих школски и забавни екскурзије у ближу и даљу околину Ниња. Свака су њихова ученика дочекивали не може бити боље Једном таквом приликом један чланови друштва, пошто су њих деца отпели Марселу, упутило је: „Само сродност душе и срца може овако певати нашу националну песму“. А у Авињону, у свечаној дворани општинског дома, свечано нас је прихватио (председник) с овим речима: „Ја сам ветеран из 1870-71, сад стар и без вредности, али сам срећан што пред сврт пријам у овом дому и поддржавам сјајну омладину јуначког и несрећног народа српског, омладину хитног, али пуну поноса и паде, коју Француска свуда призна као своју децу, и што Авињон преко мене поздравља и глуми.“ Свака претставља групу у француској униформи са организаторима екскурзије. Члановима управе друштва бивших ученика њимске лизеја

Са свих страна

Школа Мира у Паризу

г. Пенлеве отвара
први час

На Кедорсеју отворена је 4. окт. м. Школа за мир. Ова школа има за циљ да створи нову „Науку о одржању мира“ и у њој ће се предавати сви предмети који су у вези са задатком ове школе, који се састоје у проучавању метода за спречавање оружаних сукоба међу народима.

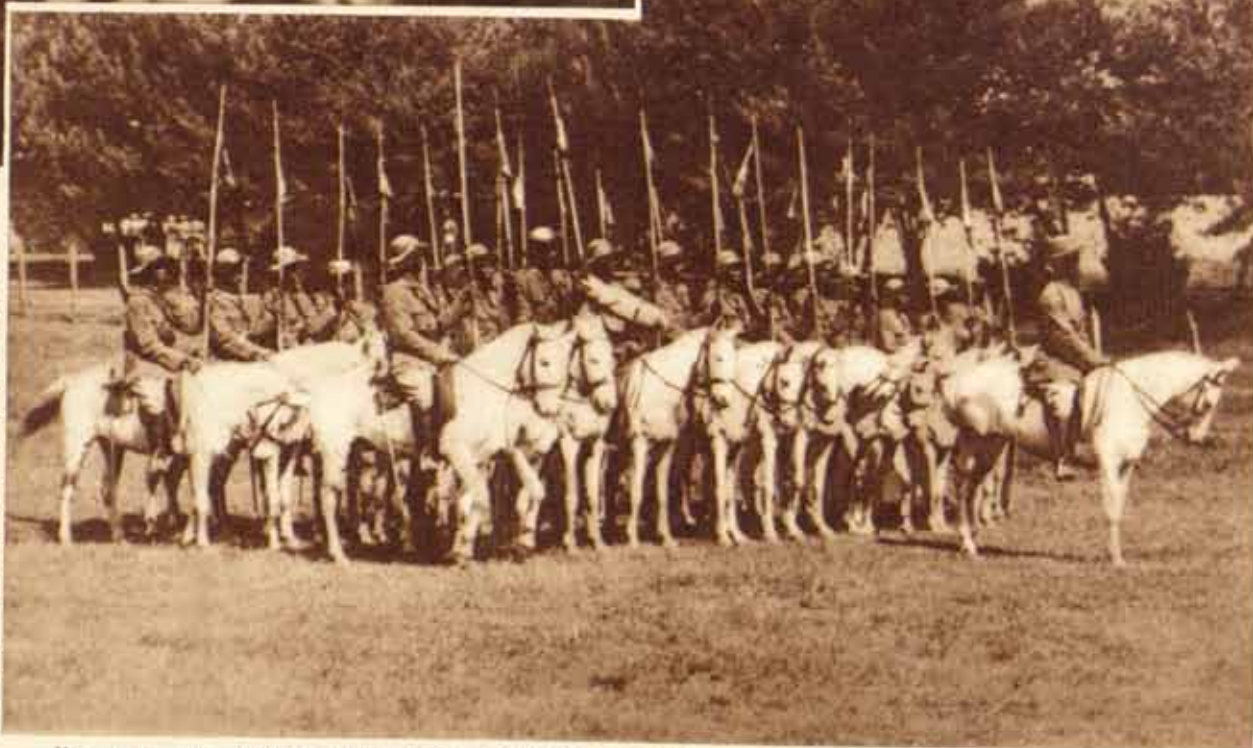
Први час отворио је бивши француски председник министарства г. Пенлеве.

Смрти Луиђи Факће

Последњи председник италијанске владе пре Мусолинијевог похода на Рим, Луиђи Факта, преминуо је у своме месту рођења Пинеролу у Пијемонту.

Нова гарда цара Абисиније Силасиса

Као што смо јавили бивши краљ Абисиније Рас Тафари прогласио се за цара Силасиса I. Цар је увео и нову коњичку гарду у униформама „по европски“. Занимљиво је да гарда није могла да се навикне на обуку. Чак и официри, који командују има гамаше, али нема шипела.

Фотографија с морског дна

Америкашки фотограф Вилиамсон саградио је велико стаклено звоно у коме се сваке недеље, заједно са женом и ћерчицом спушта у море и посматра живот ајкула. Има већ много снимака, међу којима и овај, када је снимио жену и ћерку.

Парашит за авионе

Фабрика падобрана Русел и Комп. у Сан Диегу (Америка) пронашла је падобран за целе авионе с посадом. Помоћу једне ручице, пилот избацује падобран који се одмах сам шири и одржава авион све до земље. Пробе су потпуно успеле.

Једна завидна професија

Госпођица Маргарета Ирвинг има у једној лондонској радњи 780 000 дин. годишње плате као укушачица чаја. Она је свој укус толико усавршила, да врло лако одређује квалитете чаја.

Пиџаме као јахаћи костими

Америчке богате даме пронашле су да је пиџама најгоднији костим за јахање.

Маринска свечаност

У Калифорнији се сваке године 15 октобра приређује свечаност на мору. Бродови се оките и на њима се приређује гозба и весеље. Наша слика показује групу девојака на чекру за време весеља.

Степенице за авионе

Нов француски проналазак

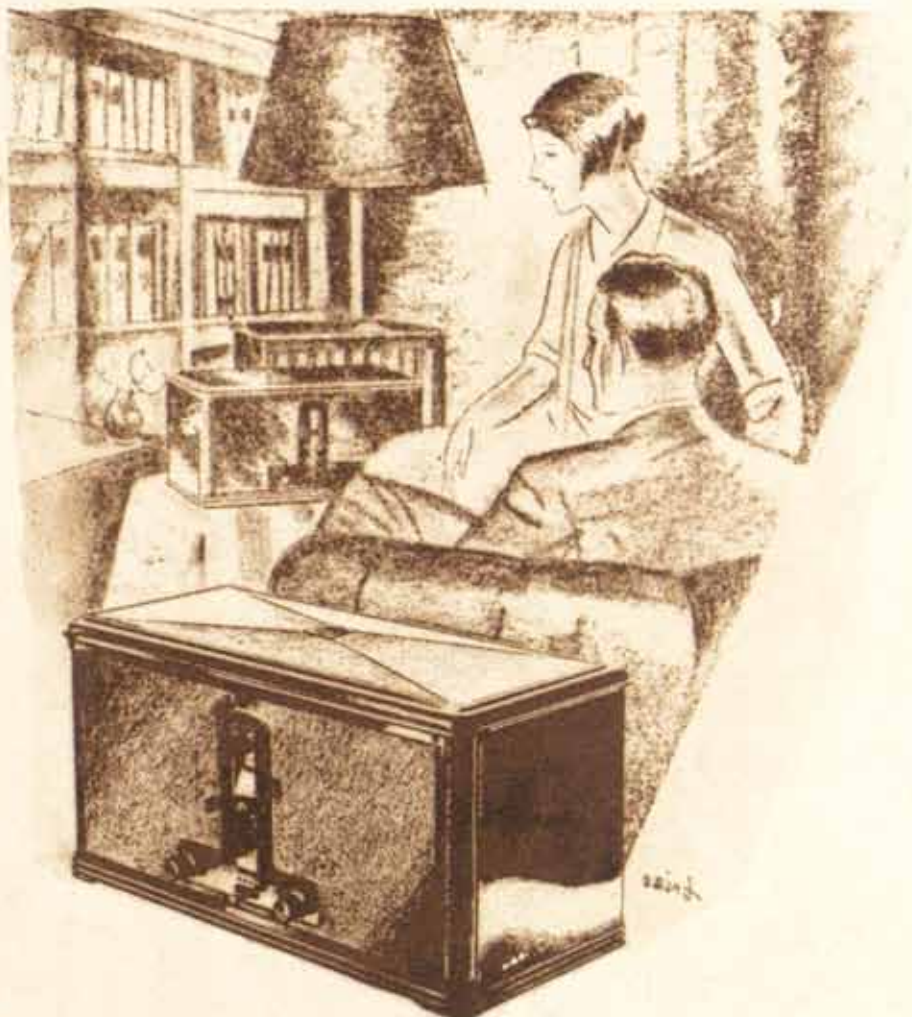

Пре кратког времена довршен је у Француској један огроман авион D.B. 71. Конструкторима није успело да на погодан начин поставе улазне степенице на труп, па су пронашли нов начин: да улаз у авион буде на самим крилима. Као што се види из горње слике тај проблем је врло срећно решен. Један исечак у крилима са степеницама спушта се и диже механички.

Апарати за ослушкивање авиона

У Сједињеним Америчким Државама пронашао је један ваздухопловни мајор нов апарат за откривање непријатељских аероплана из велике даљине. На слици се виде ти апарати, у облику труба, маскирани на једноме дрвету.

Радио-апарат који је освојио свет! ТЕЛЕФУНКЕН 40

специјал са уграђеним филтером пријемник Европе са скалом станица без високе антене. Прима све европске станице. Најоштрије одвајање станица.

уз што један
Телефункен-гласоуговорник
АКСОРНОН

TELEFUNKEN

НАЈСТАРИЈЕ ИСКУСТВО — НАЈМОДЕРНИЈА КОНСТРУКЦИЈА
Југословенско Сименс А. Д. Београд, Краља Александра 8.

Заступници у свим већим варошима.

Продаја на отплату код свих Телефункенових заступника на 3, 6, 9 и 12 месечних рата по оригиналним ценама

Настањене куће на висини од 5000 метара

Настањене куће на висинама од пет хиљада метара нису толика реткост, колико то, можда, изгледа на први поглед. Професор Бауман, у својој књизи о јужним Андијама и о Перу, наводи један случај где се једна настањена кућа налази на висини од 5212 метара. Професор Поци-Еско из Лима, има једну ловачку кућу, у којој често проведе и по неколико недеља, а која се налази на висини од 5150 метара, у близини села Танта; ово последње лежи на висини од 5000 метара. У осталом горе цитирани аутор наводи да у држави Перу већа или мања места, која се налазе на сличним висинама, нису реткост, и да се у тим местима може наћи и релативни комфор.

На Тибету постоје такође доста често насељена места. В. Хархур-Бат наводи једну кућу, која је настањена, бар преко лета, и која се налази на висини од 5516 метара. Ово је изгледа рекорд своје врсте. Та кућа је сagraђена од камена и у њој, бар преко лета, станује пет до шест пограничних стражара.

У Европи су насеобине на великим висинама реткост. Навешћемо овде јувно склопиште и манастир у Алпима на италијанско-швајцарској граници, Hospice du Grand-Saint-Bernard, који се налази на висини од 2472 метара. Овај манастир је основан 982 године калуђер Bernard de Menthon. У њему се негују чувени пси, Бернардинери.

Како је Београд дочекао своје француске госте

С лева: Претседник општине г. Нешић, претседник Фонда г. М. Радосављевић и др. очекују долазак гостију

Још од 9 о. м. почели су стизати гости из Француске, претставници француске владе, претставници разних организација и пријатељи нашег народа.

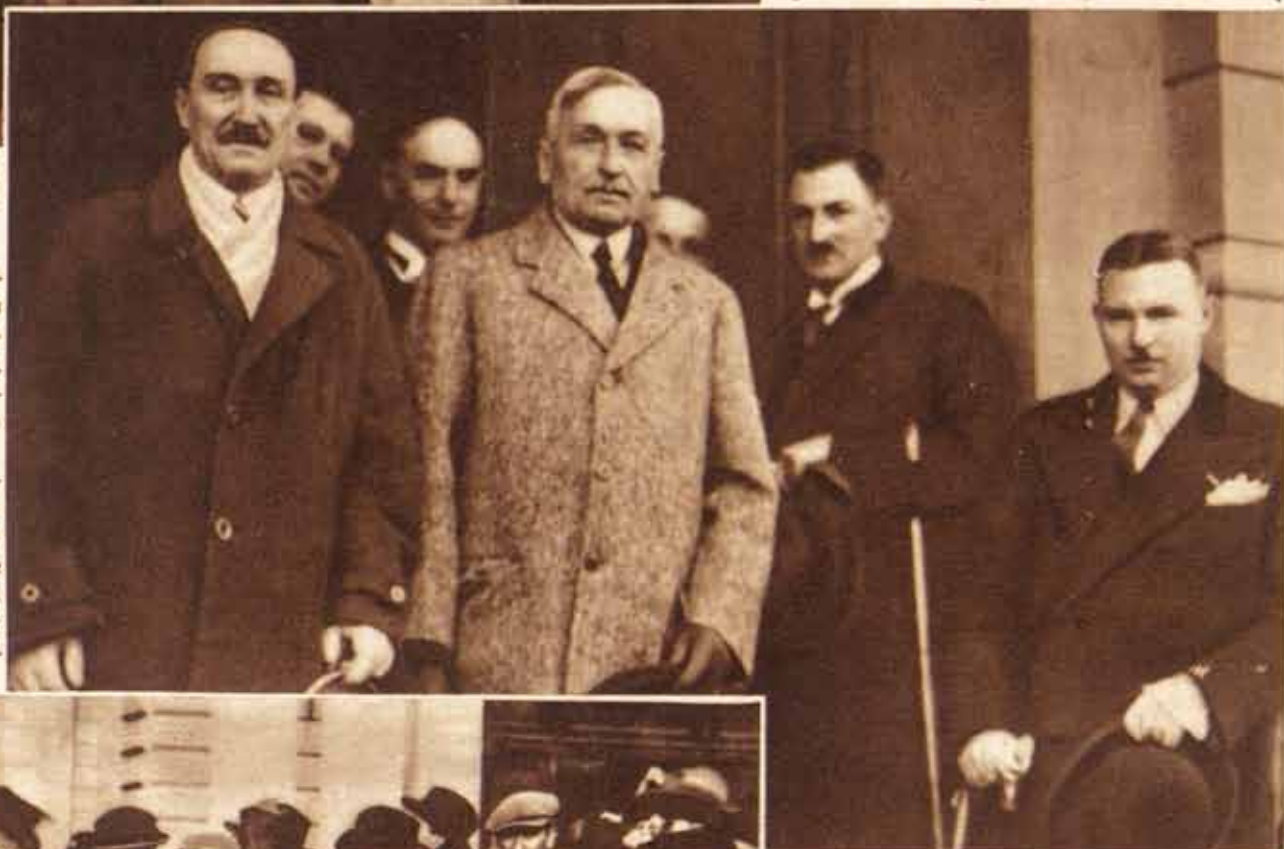
Међу гостима се налазио изасланик француске владе, министар пензија г. Шампетие де Риб, са својим шефом кабинета г. Рене Фату и секретаром г. Ж. Пи-

ноом, граф од Бомона претседник Међусавезничке уније, генерал г. Шарпи, бивши начелник штаба маршала д'Епере-а, вицеадмирал г. Робер, генерал г. Анрис, г. Пол Лабе, г. Леон Бертран и др.

У понедељак 10 о. м. дошла је главна група француских гостију и цео Београд похитао је да их свесрдно дочека. Разне корпорације са заставама, удружења, школе били су читав сат пред долазак воза око железничке станице и по улицама куда је изасланство пролазило.

Кад је наишла група „поали д'ориан“, (француских „Солунаца“), улице су се проламале од узвика масе.

Претставник француске владе г. де Риб био је примљен у аудијенцију код Њ. Њ. В. В. Краља и Краљице, а затим код Њ. Кр. В. Престолонаследника. Том приликом је г. де Риб предао Престолонаследнику

На станичном перону с лева: граф од Бомона, претседник Међусавезничке Уније и г. Жил Куле, ректор париског Универзитета, по изласку из воза.

Једна група деце и публике поздравља госте

највише француско одликовање, орден великог крста легије части.

11 о. м. пре подне одржана је свечана седница на новоме универзитету. На седници су говорили ректори универзитета из Београда, Загреба и Љубљане. Велики и леп говор одржао је и г. Богдан Поповић, проф. Универзитета.

После свршених свечаности, око откривања споменика, приређен је у хотелу „Српски краљ“ свечан банкет у част гостију. На овоме банкету говорили су претседник београдске општине г. Нешић, претседник загребачке општине г. Сржуљ, г. Контено потпретседник париске општине и најзад г. Марк Еро. 12 о. м. француски делегати били су гости о ручку Њ. В. Краља.

**Г. де Риб са одликовањем
Шумадије**

Једна сељачица из Шумадије, при изласку са Казиметданом после отварања споменика, пришла је г де Рибу и оди-
ковала га шумадијским пешкиром, као што се то чини са
правим ратницима (Г. де Риб је био цео време рата на
фронту и рањен је у десну руку).

Одликовање ђен. де Мондезира

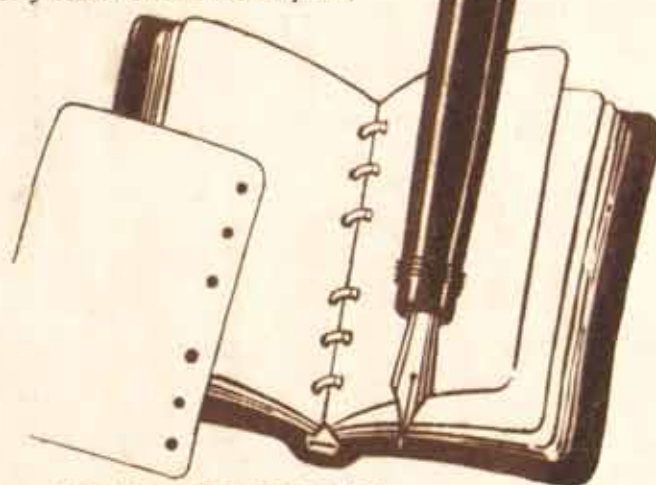

Генерал де Мондизир, бивши начелник штаба маршала
Франше д'Еспера, одликован је орденом југословенске
круне; то му је треће југословенско одликовање.

**Не само
SOENNECKEN
НАЛИВ-ПЕРА
него и
SOENNECKEN
NOTЕСИ**

са карикама са сепаратно из-
менљивим листићима јесу не-
опходно потребне ствари
дневне употребе савреме-
ног, пословног и приват-
ног човека.

Добија се у свима бољим књижарама,

SOENNECKEN

марка светског гласа

Заступник Елон Кордик Београд, Краља Пејра 50

На гробу незнана јунака

Гроф од Бомона (лево)
полаже венац на гроб
незнана јунака на Авали

„Конкордија“ - нови државни првак

Част, да титулу мајстора Краљевине Југославије понесу — припала је зеленој дружини из Загреб

Најзад, велике борбе за наслов „најбољег међу најбољима“ завршене су. Загребачка Конкордија је потпуно заслужено освојила највећу титулу у држави. Док су други кандидати испољавали на моменте своју слабу форму, да би затим заблестали — Конкордија је од почетка па све до последње утакмице задржала своју добру форму. Она није нешто нарочито показала, али је као целина оставила утисак, да је најбоља. Сва једанаесторица од самог почетка решили су се да, даду све од себе, само да што часније одбране углед свога клуба и свога Загреб. Са другог места Загреб, попустили су се на допачки престо наше државе! А то је више него ли сјајно. Дух и полет са којим су ушли у тешке борбе, служиће као пример. Да њега нису имали они данас не би били што су — прваци.

Југославија је успела да заузме друго место. Неоспорно, да га је заслужено освојила, али да није у почетку лутала са тимом и да Лончаревић није повређен, можда би данас она била првак.

Црвени су почели одлично, успели су да у првом сусрету савладају „Уругвајце“, доцније показивали су се на моменте слаби — нарочито навала којој је недостајао вођа. Најзад, када су увидели да им фали један „Чича“ било је доцкан. Многе згоде биле су већ пропуштене. Да је у тиму црвених од почетка био стари „Чича“ данас би било све другачије. Овако, црвени могу бити задовољни и са другим местом — нарочито када погледају судбину њиховог вечитог противника.

Хајдук, „мајстор с мора“, после двогодишње владавине морао је да се повуче и да уступи скиптар тренутно бољем противнику. Бели су такође играли у променљивој форми, били су толико неопрезни, да су сарајевској Славији дозволили да их изненади.

Ипак су заузели часно место, класирали су се као трећи у држави.

Б. с. к. првак Београда заузео је ни мало завидан положај — успео је тек да се стави на четврто место. Плава чета од самог почетка била је несигурна. Изгледа да су они све дали у Монтевидео тј. тамо су достигли врхунац, а од тада опадају. Па ипак не може се рећи да су они слаби, они су још увек један од најбољих у држави. Били су близу свога дугогодишњег циља — па ипак нису могли да га остваре! Остала им је нада да ће идуће године бити нешто срећнији.

Славија сарајевска ставила се је на пето место. Направила је прилично збрке својом победом над белима и нерешеним резултатом са плавима. Иначе, показала се је као тим са киме се не треба шалити и који може да приреди неугодна изненађења.

Славија осечка остала је на последње место. Ипак, успела је да спасе част тј. ус-

пела је да узме своје имењаку један бод и тако да не остане празних шака.

Велико интересовање владало је у овогodiшњем првенству. Неизвесност, која је од почетка владала, успела је да се одржи до на крај. Требала је и последња борба да се сврши и тек онда да се појави нови првак. Конкуренција је била велика и борбе тешке. Савладати све препреке и ставити се на челу, збила је била тешка ствар. Браво зелени!

Б. Марјановић, налитен плавих

Табела државног првенства

1. Конкордија	10	6	3	1	25:15	15
2. Југославија	10	5	3	2	23:13	13
3. Хајдук	10	5	3	2	22:17	13
4. Б. с. к.	10	5	2	3	26:17	12
5. Славија (С)	10	2	2	6	15:21	6
6. Славија (О)	10	0	1	9	6:32	1

Бројеви значе: играо, добио, нерешено, изгубио, дао и примио голове, бодове.

Југославија—Хајдук 1:1 (О:О)

И поред надмоћности црвених, бели узимају један бод.

Бели су изашли без Родика и Боначића док Југославија без Лончаревића, који је

С. Лубурић, центар црвених опет је у пуној форми

СВ

Тим „Конкордија“

седео у ложи и посматрао своје другове како се боре. Југославија: Спасић, Димитријевић, Спасојевић, Валох, Божић, Ђокић, Николић, Кесић, Лубурић, Милошевић, Зечевић. Хајдук: Чулић, Крагић, Микачић, Марушић, Дешковић, В. Подује, Ш. Подује, Бенчић, Бакотић, Лемешкић, Личи. Црвени имају почетни ударац али бели узимају лопту и прелазе у напад. Бенчић прима лопту и туче поред. Игра је растргана. Навала Хајдука, али Лемешкић туче изнад пречаге. Навала Југославије, али Микачић спасава у корнер, који остаје неискоришћен. Навала Хајдука али Спасић у скоку спасава. Мало затим Спасић у паду спасава. Црвени нападају. Чулић у паду брани и испушта — ипак успева да се докопа лопте. Наизменични напади ређају се али гол никако да падне. Личи туче одлично корну али Спасић брани. Лака надмоћност црвених осећа се у целом првом полувремени. На одмор се иде са 0:0. У другом делу слика се мења. Југославија стално наваљује на врата белих. На моменте они опседају врата белих, али страховита неумешност наваде црвених, не искоришћује сјајне ситуације. Истичу се сјајним промашајем са неколико метара: Кесић, Николић, Зечевић, и Милошевић. И да судија није досудио пеналтикс — црвени би били побеђени и поред све надмоћности. Када је гол Хајдука висио у ваздуху, они прелазе у напад и сјајним комбинацијама долзе пред врата црвених. Лопта долази Подују Ш, који сјајним шутем туче у мрежу 1:1. У последњој минути Николић промашује са неколико метара врата белих.

Код Југославије истицао се је, Спасић на голу, Спасојевић, Божић и Лубурић. Милошевић и Кесић слаби

Сплитски „Хајдук“

Новог Павана

Нови Паван донесе

— остали задовољни. Напад је до гола играо одлично али је ту био немогућ. Код белих истицали су се крајња одбрана — она је била просто несаваљљива, средњи и десни помагач. Напад је овога пута подбацио.

Судио је г. Фа-
бриус одлично.

**Б. с. к. —
Конкордија
2:4 (1:2)**

**Зелени сигурно са-
влађују плаве.**

Плави су отиш-
ли са намером да
се боре на „жи-
вот и смрт“ само,

како би савладали зелене и остварили свој сан. Али небо није било уз њих и они су морали да погну главе пред немилосрдном судбином. Сви су дали све од себе, само један био је толико слаб, да су плави морали да изгубе првенство због његове игре. Вратар Стојановић уништио је сан плаве друштве. Сва је срећа, што зелени нису били толико над-
моћни као плави — иначе би плави доживели ката-
строфу са Стојановићем у вратима. Браници Радо-
вановић и Михајловић, први играо је слабије, други
уме да замра и боље. Халф линија је дала одличну
игру. Маринковић је био душа тима и својом игром
надмашно чувеног Премрла. Арсенијевић и Ђорђе-
вић нису заостајали они су такође дали одличну
партију. Напад је играо сјајно. Тирнанић, Марјано-
вић су својим комбинацијама оставили одличан у-
тисак, иначе били су будно чувани. Н. Марјановић
је водио напад одлично једино му се може замери-
ти што је мало упославао леву страну а нарочито
разиграо Вујадиновића. Глишовић је играо добро.
Конкордија је такође ушла у бој са намером да од-
несе победу, ма по коју цену. Сваки њен играч дао
је све од себе, више се од њих није могло ни да

Момент са утакмице Југославија—Хајдук

тражи. Игра Конкордије била је брза и ош-
тра са навалама брзих крила. Одбрана је
оштра и са одличним стартом.

Демић је бранио одлично, показао се је
као веома сигуран вратар. Браници Пави-
чић и Бабић играли су одлично, нарочито
први импоновао је својим одличним стар-
том. У халф линији истицао се је неумор-
ни Премрл, крилни халфови играли су не-
што слабије. Напад је играо растргано али
са великом срећом. Најбољи у нападу Праун-
сбергер и Мартиновић. Остали нешто сла-
бији.

Постава плавих: Стојановић, Радовано-
вић, Михајловић, Арсенијевић, Маринковић,
Ђорђевић, Тирнанић, Б. Марјановић, Н.
Марјановић, Вујадиновић, Глишовић.

Постава зелених: Демић, Павичић, Ба-
бић, Радић, Премрл, Павелић 1, Мартино-
вић, Павелић 2, Живковић, Павелић 3,
Праунсбергер.

Судио је г. Гебел врло добро.

Славија (С)—Славија (О) 1:1

Била је то интересантна и веома уз-
будљива игра. Славија осечка била је над-
моћнија, само њена навала као и до сада

показала се је као немогућа пред голом.
Ипак, пошло јој за руком да спасе част
свога клуба и свога града — није остала
празних шака. Судио је г. Поповић од-
лично.

Наша репрезентација противу Бугарске

Сутра се игра у Софији утакмица за
балкански куп између Југославије и Бугар-
ске. Наш тим претрпео је неке измене. Ђо-
кића, који није отишао јер је био спречен
болешћу, замениће Марушић (Хајдук) а
Спасића који не може да иде јер је војник,
замениће Јакшић (Соко). Наш тим насту-
па сутра у следећој постави:

Михелчић (Грађански)
Ивковић (Соко), Микачић (Хајдук)
Арсенијевић (Бск), Премрл (Конкордија),
Марушић (Хајдук),
Тирнанић, Б. Марјановић (оба Бск.), Ле-
мешкић (Хајдук), И. Павелић, Праунсбер-
гер (оба Конкордија).

Резерве: Јакшић (Соко), Живковић (Кон-
кордија), Белеслини (Саид).

Чулић у паду спасава

Тим је приближно најбољи и ми верујемо у његов успех. Једино што би могли да замеримо то је да полулево игра Вујадновић. Неоспорно да би се уласком Вујадновића кварила хомогеност леве стране али је он зато бољи и искуснији стрелац од Павелића, Лубурић који је сада у својој пуној форми био би можда бољи од Лемешинића, поред тога он је играо са Марјановићем и Тирнанићем. По нашем мишљењу, најбоља навала је: Тирнанић, Б. Марјановић, Лубурић, Вујадновић, Праунсбергер.

Уосталом, расправљати о тиму је сада доцкан и ми верујемо и желимо успех нашим игралицима. Неоспорно, да ће они да се заложу, да донесу победу својој земљи и тиме оправдају поверење надлежног човека.

Б. с. к. добија новце

На седници 11 ов. мес. савез је донео одлуку да се оштета БСК-у од 150.000 динара има исплатити. Најзад, ће плати доћи до свога новца јер су га збили и заслужили. Г. г. Живковић, Миодраговић и С. Стојановић били су енергично противни, доказујући да уопште није било споразума између Ј. н. с-а и Б. с. к-а и да обећање председника није било од пресудног значаја. Предложили су да се БСК-у изда 150 хиљада динара у виду једне позајмице и да се тиме ликвидира цео спор. Овај предлог није примљен и прешло се на гласање. За поделу новца били су следећи: г. др. Коста Хаџи, Б. Тодоровић, др. Андрејевић, Голмајер, Сијарчић, Крстић и Б. Симоновић.

Спортишке веси

Вујадновић — лева полутка овдашњег првака и државног тима отпутовао је на отслужење војнога рока у Билиће, у школу за резервне официре.

Конкордија нови државни првак добила је многобројне честитке од својих пријатеља. Овдашња Југославија је такође честитала. Пре свих осталих, сретним победоцима честитали су играчи београдског првака. После свршетка, велике борбе они су, сви заједно, под вођством вође пута, ушли у кабину Конкордије, и мушки, срдечно и топло честитали успех зеленој дружини.

Б. Марјановић и И. Павелић наши најбољи стрелци добиће по један пехар, дар загребачког „Јутарњег листа“. „Јутарњи лист“ одмах у почетку првенства, наменио је један леп пехар оном играчу, који буде, у току првенства, постигао највећи број голова. Како су лак и Марјановић и Павелић дали по 10 голова и да случај не би решио коме да припадне пехар, „Јутарњи лист“ решио је да свакоме од њих да по један пехар.

Хајдук се је жалио, због учествовања Б. Кесића у тиму црвених и тражио је, да се утакмица верифицира са 3:0 у његову корист.

Љубиша Ђорђевић леви халф овдашњег првака одлази на отслужење војнога рока у Осек.

Иносрчане веси

Аустрија из Беча победила је врло добар швајцарски клуб Блуе-стар у Цириху са 4:1.

Свобода, одлични центар фор прашке Славије пошто му истиче уговор 31 децембра, намерава да пређе у Спарту, која му нуди боље услове.

Ладумег, славни француски тркач, намерава да посети Америку. И поред његових сјајних успеха, још није добио понуду из „земље долара“. Ладумег ће, можда, кренути о своме трошку.

БАНКА ЗЛАТИБОР

У својој згради,
угао Кнегиње Љубице и Чика Љубине улице.

Уплаћен капитал
Динара 5.000.000.-

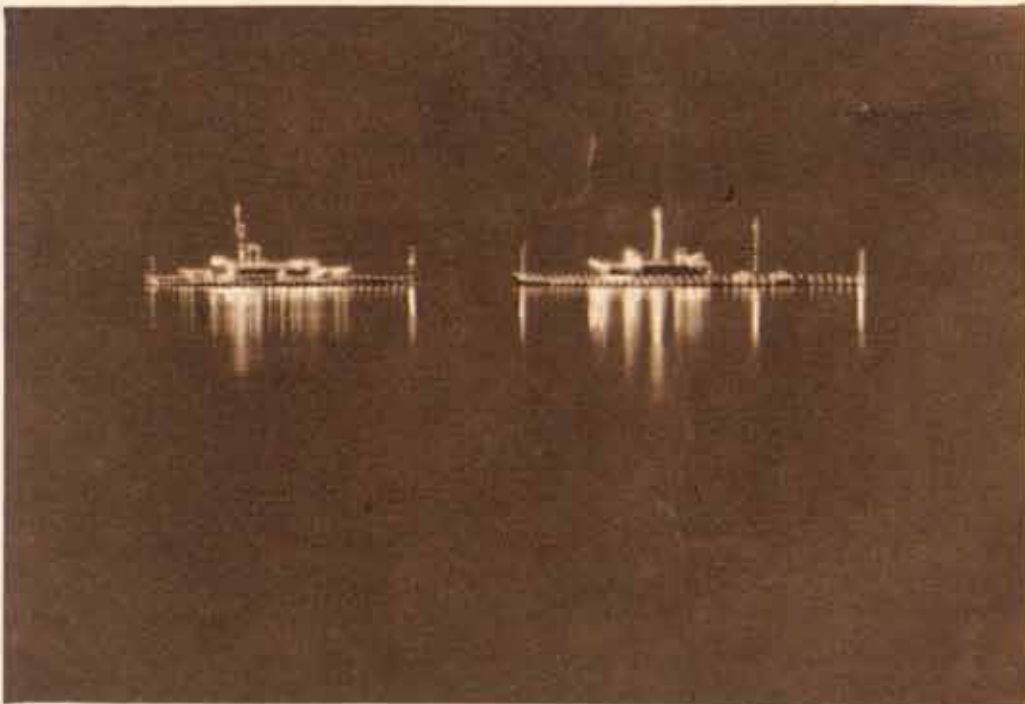
Фондови преко Динара 1.000.000.-

Врши све банкарске послове, као: даје зајмове на есконт, менице, на залогу непокретности, хартија од вредности и на све остале ствари од вредности.

ПРИМА УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ.

Врши све послове под најповољнијим условима.

Слава ратне морнарице у Новом Саду

31. октобра прославила је целокупна морнарица дан подизања југословенских застави на ратним бродовима. Тај дан прослављен је и у Новом Саду. Увече су бродови били свечано осветљени, као што показује наша слика.

Освећење школе у Белосавцима

Скупљање народа пред освећења

Почетком овога месеца освећена је нова основна школа у селу Белосавцима код Аранђеловца. Школа је добила име „Карађорђе“.

Освећењу школе присуствовао је изасланик Њ. В. Краља гардијски потпоручник г. Владета Вучевић, као и изасланик господина Министра војске и морнарице бригадни генерал и помоћник команданта дивизије у Ваљеву г. Драгомир Вуковић.

Освећење је извршено у присуству великог броја сељака и мештана.

После освећења

La beauté exige de ne négliger aucun détail

Ваша средства за улепшавање треба да су исто тако фина као и Ваш парфем; јер се фини парфем не слаже са обичним пудером и свакодневним Eau de Cologne-ом.
Пулер Дип.
24.- и 45.-

Asphodèle

Један од малобројних и заиста скупљених парфема са ретком особинама.

Lenthéric
PARFUMEUR
245 RUE SAINT-HONORÉ PARIS

Дођија се у свима
огробарајућим радњама

Једна отмена свадба

Г-ца Руна Николајевић и г. Радмилу Лазаревић после венчања

Група
госпође
и госпођица
оченује младенце

У недељу 9 о. м. у Саборној цркви венчала се г-ца Руна Николајевићева, кћи познатог београдског лекара г. др. Демостена Николајевића (Тенке), са коњачким поручником г. Радмилом Лазаревићем сином управника града Београда г. Манојла Лазаревића.

Свадба је привукла огроман број отмене београдске публике, међу којом су запажени многи политичари, виши чиновници, генерали и родбина младенца.

Божични конкурс за ђаке

Као што смо раније објавили редакција „Илустрованог Времена“ расписује

Божични конкурс за ученике гимназија

за најбољи књижевни састав (причу, новелу или путопис) који напишу ученици виших разреда гимназија из пеле наше Краљевине.

Три најбоља састава биће награђена.

Прва награда: Књиге у вредности 1000 динара.

Друга награда: Књиге у вредности 500 динара.

Трећа награда: Књиге у вредности 250 динара.

Оцена радова извршиће се на овај начин: Наставници књижевности виших разреда издвојиће најбоље радове и међу њима споразумно одабрати из свакога разреда најбољи рад. Ти издвојени радови шаљу се уредништву „Илустрованог Времена“, најдаље до 25. децембра 1930. год. закључно.

Све ове радове прегледаће нарочити жири састављен из професора књижевности и књижевника, који ће издвојити три најбоља рада за награду.

Награђени радови биће објављени у „Илустрованом Времену“, заједно са сликом награђених ученика.

Нови земљотреси у Италији

Прошлого месеца у Италији су се поновили велики земљотреси. Овога пута погођена је средња Италија.

Највише је оштећена Анкона и њена

провинција. Првих дана било је јављено да има свега 5 мртвих и око 150 рањених, али је доцније испод рушевина извучено 32 мртва и 260 рањених. Велики део ста-

Једна породица без крова склонила се у оближњи шумарак.

Рушевина једне куће у Анкони.

новиштва из Анконе не сме још да се врати кућама и седи под шаторима или под ведрим небом по околини.

И ако је овај земљотрес по последицама и по жртвама много мањи од последњег великог земљотреса на југу Италије, ипак је становништво веома застрашено и тешко се враћа у своје домове.

КУЋНЕ ЦИПЕЛЕ

треbate, кад дођете кући, да одморите ноге. У јутро, када устајете из топле постеље, да се не прехладите. Снабдели смо све наше продаваонице са великим количинама уз ниску цену, да се може снабдети цела обитељ

Продајемо:

Мушке кућне ципеле за Дин. 59.-

Женске кућне ципеле за Дин. 49.-

Дечије према величинама од Дин. 19.- до Дин. 39.-

Мушке од топлог сукна са кожним ђоном Дин. 59.-

Женске од топлог сукна са кожним ђоном Дин. 49.-

Дечије високе од топлог сукна са кожним ђоном

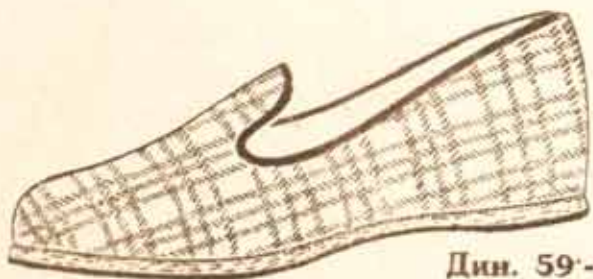
од бр. 19 до 24 . . . Дин. 39.-

од бр. 25 до 28 . . . Дин. 49.-

од бр. 29 до 34 . . . Дин. 59.-

Дин. 49.-

Дин. 59.-

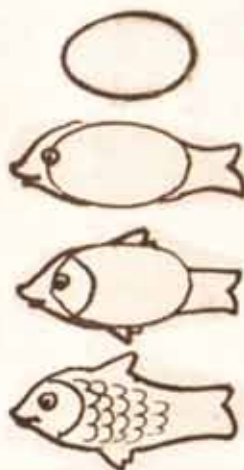
Vata

ЗА ДЕЦУ

Мали пони сваки дан однесе у школу и врати из школе бату и секу, који далеко станују.

Од јајеџа
— риба

(Прича за децу)

Девет је сати, Маро!

Јадна мала Марица. Недеља и два дана распуста о слави брзо прођоше да јој се чинило да сад, кад је кућа пуна гостију, није право да иде у кревет. Али, сутра у осам мора бити у школи...

Легла је а баш јој се и није спавало... остаће целу ноћ будна... ето тако, лежећи на кревету... посматраће кукавицу на старинском сату, како излази из свога гнезда и објављује четврти, половине, и часове. У осталом, зашто су људи морали измишљати сатове? Зар није боље било без њих?...

— Можда и није одговорила јој је одједном кукавица која, као да је оживела, слете са свога места и стаде на ивицу њенога кревета. Сат је једна чудна направа, а требало је много времена да прође док су је људи пронашли. Хоћеш ли да ти испричам његову тајну?

— Хоћу, одговорила је Марица и мало се зачудила како је кукавица порасла, како јој је перје добило лепу плаву боју, као у вилинским причама.

У том тренутку кроз прозор се појави месец, а двадесет и четири девојке у провидним, готово ваздушастим огртачима поређаше се око кревета. Марица их није видела кад су ушле, јер њихово тихо крештање личило је на музику из далека, али је приметила да су им хаљине, изаткане од дана и ноћи ишле од белог, готово бледога на црноме као ноћна тама.

— То су часови, проговори поново птица, а сад запамти да је Усуд рекао да часови пролазе.

Док је тако говорила, птица рашири крила, а две девојке узеше Марицу на руке и однеше је по месечини, кроз васиону.

Колико су летели Марица не зна, али кад је спустише на један облачак, на нешто што се није могло видети ни опипати, него само осетити, она се обазре и поче да посматра чудо. Око ње, пред њом, лево, десно, окретаху се светови чудним, али прорачунатим путевима. Било је ту кугли лаких као мехур од сапунице, прозрених као стакло, светлих као полирани метал, свих боја, дрхтавих и снажних. Њихови путеви светлили су се као дуга на небу, а шум је личио на харлијање ветра, или весели жубор поточића.

Занета невиђеним призором девојчица није ни опазила кад се Плава птица претворила у човека који ју је

Чудновашти доживљаји малога Шврће

(Шести наставак).

Дуго су разбојници лутали по целој кући и тражили по свима угловима, али никога нису нашли.

— Неко је морао бити у кући! грмну харамбаша.

— Печење није ваљда само побегло! додеде ћора.

Кад су се већ уморили од тражења онај мали с пиштољем у руци рече:

— Можда је каква мачка или лисица.

је опет пао у чизму, толико су му се засе- ниле очи од силнога сјаја који је долазио са стола.

Шврћа виде по столу просуто злато, драго камење, наките и пуно других драгоцених ствари, које никада ни у сну није видео.

— Добар плен, ха, ха, ха! Смејао се вођа, само како ћемо га поделити?

— Врло лако, рече онај дебели у кошу-

Ми смо ваљда заборавили да затворимо врата. Ја мислим да се ми оканимо трагања и да видимо шта смо данас отели на друму. Мени већ тешко да држим толико злато по џеповима.

— Имаш право, рече вођа и насмехи се кад је чуо реч: злато. Дед' затвори добро сва врата и прозоре, па да прегледамо шта смо ућарили.

Ђора и онај мали изађоше у мрак и обиђоше целу кућу, да виде да се когод није сакрио, па се врате и добро затворе врата и прозоре.

Шврћа се мало умирио па кад сви поседаше око стола, он се полако попе уз саре од чизме и помоли главу, али тако да га нико не опази.

Кад се помоли и погледа умало што ни-

љи. Новац на равне делове, а за ствари и накит да вучемо коцку.

— Тако је повикаше сви у глас, али је само ћора ћутао.

— Ја пристајем, рече ћора, да ми не дате ништа, али да смем да задржим себи оно што имам ја у џепу и што сам отео оној дебелој богатој госпођи.

— Шта је то, покажи? повикаше други, али ћора није хтео да покаже док му не даду реч да ће њему оставити ту ствар.

— Вади, кад наређујем! Загрме вођа и удари песницом о сто. Ђора се уплаши и извади један велики брилијант, који је одмах осветлео целу собу.

— Ааа! повикаше сви, а вођа натече једну велику чашетину с вином и рече:

— На ово ваља пити!

ухватио за руку и рекао:

— Гледај, Марице, сада!

Марица се окрете и спази, на престолу једног старца са белом брадом која је била тако дуга, тако дуга, да јој се у безграничном простору није могао сагледати крај. У једној руци старец је држао трозубе остве, а у другој две стаклене кугле са песком који је текао из једне у другу.

— То је Време, објасни јој Плава птица, отац Часова.

— Добро, а где су Часови.

— Они су отишли у васиону, где се крећу заједно са звездама, јер је звездани пут по њима удешен.

— Па нека остану у васиони, одговори мало љутито Марица, боље је него да људе опомињу стално.

На те њене речи намршти се старец, са велике косе сину једна страшна муња и одлете у бескрајну даљину, а он опором проговори:

— Каква је то девојчица која је два има осамдесет хиљада и шест стотина часова, а осуђује се да грди моје кћери?

— То је једна мала добра девојчица ублажаваше Плава птица Време, и она воли ваше кћери, али само не у оно доба кад јој долазе.

— А, разумем, рече на то Време. Добро, од данас ће она заповедати Часовима. Кад јој која треба, нека је само зовне.

— Ох, хвала вам много прихвати, сва радосна, Марица, сад ћу се ја до миле воље играти, а да неби изгубила ни један минут, нека дођу сви часови да ме врате у кревет.

Лаке, лакше од пера, двадесет и четири девојке снесоше Марицу на земљу, а Осми час рашири своја азурна крила и одлете натраг у васиону.

— Зар је већ осам сати? рече девојчица. Ала је ноћ прошла брзо. Ох чекајте, принцепо осмог часа у вече немојте се враћати натраг све док не прочитам „Галебову стену“.

Али, шта је то? Марко и Јова већ зевају. Симица је гладан. Ружа је задоцнила у школу. Ах сад разумем. Нека дође Девети час. Да, али онда морам и ја спавати. Добро, не треба, нека дође подне. Да, али Марко и Јова нису спавали, а Симица је још увек гладан. Добро, не треба нека дође Осми јутарњи час. Али не, не, никако, јер онда морам ја у школу. А тамо лежи мама болесна, уморна је, очи јој се склапају... нека дође Поноћ...

Послушни, Часови су долетали и одлетали како је Марица наређивала, али кад је тражила Поноћ, страшан тресак уздрма васиону.

— Шта је то било? врисну Марица цептећи од страха.

— Катастрофа, одговори јој мирно старац и баца своју поломљену направу за мерење времена из које је већ исцурео сав песак.

— Видиш ти Марице, докле су довеле свет твоје људи, рече јој прекорно Плава птица. Погледај, колико си штете нанела. Видиш ли како звезде лете кроз простор без реда, зар не осећаш да ће се сударити? Погледај колико је људи остало гладно, колико их је изгубило сан. Знаш ли шта ће бити?

Марица није смела више да мисли само је приметила како Плаве птице нестаде и учини јој се да чује седам пута већ познато: ку-ку ку-ку, са старинског сата.

— Седам сати Марице, звала ју је полако мама. Устани треба у осам да будеш у школи.

Шта, зар се земља још увек окреће? Зар улицом јуре аутомобили?... Зар трамвај збиља пролази?...

— А шта је са Плавом птицом? Зар сам ја сањала? питала се Марица.

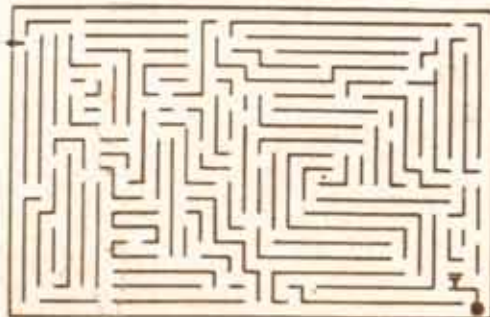
— Не знам шта си сањала, али хајд устани, време је.

Скривалица

Где је други певац?

Како ћемо изаћи из овог лавиринта?

Добар изговор

Цица је спавала крај плота у трави. Али тако чврсто, да муве на глави Осетила није. А певац наиђе. Пад кад виде цицу тихо ближе приђе.

Спопаде га жеља да се мачку свети, Па се издалека на мачка залети. И стаде да клауца по мачковој глави. Тако да крв поче да тече по трavi.

Мачак јадан врисну па разјарен скочи, И кад виде петла исколачи очи; „А ти си то, певче!“ па се сав устреми И за страшну борбу напаше мачак спреми.

Ал петла стао па неће да макне, Спреман је да клауца ако га ко такне, Ал најзад помисли; чекај да га слажем. „Немој да ме дираш чекај да ти кажем“.

Рече цици брзо. „Ја сам само хтео Да отерам муве. Јер куд бих ја смео На тебе да скочим!“ Цици беше мило. Да све мирно прође, најбоље би било.

Јер и петла уме да клауца дубоко. Мого би му за час ископати око. И мачак се пружи понова да спава. Нашао је место где је мекша трава.

А петла пође задовољан кући. Сад више не мора са цицом се тући, Јер му беше доста што је данас смео. Да учини оно што је давно хтео.

Из центра Африке

Снимци америчке етнолошке експедиције

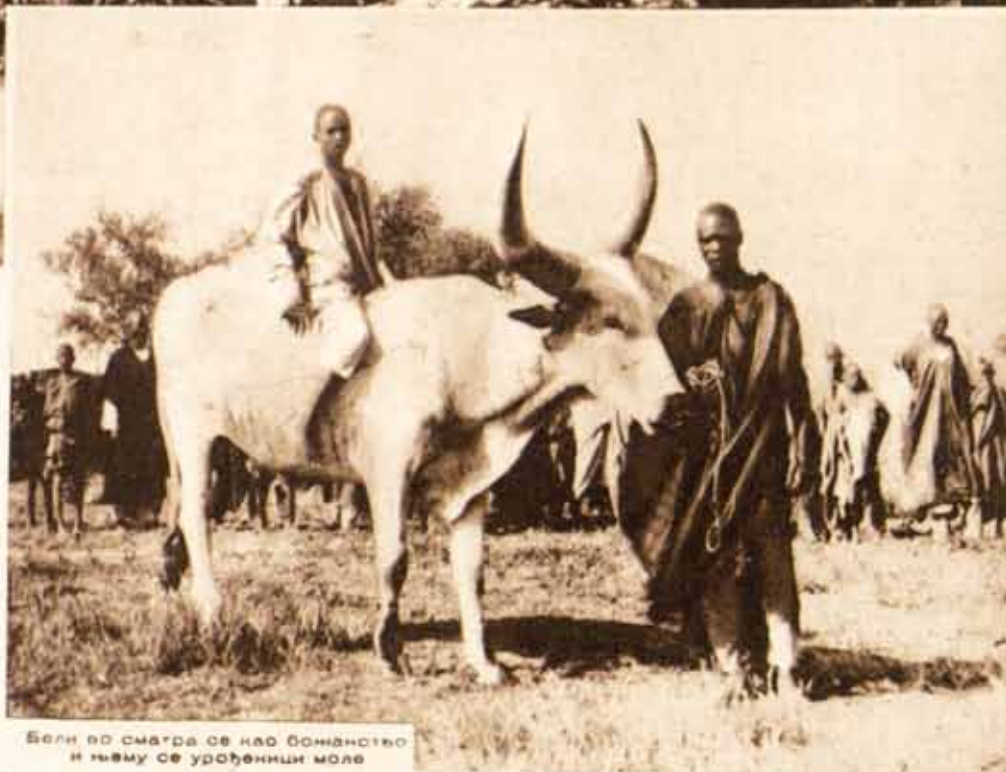
Једна група жирафа

Чудна врста
совуљага из
афричких
степа

Гавела

Бели во сматра се као божанство
и њему се урођеници моле

Г. Хамбли, чувар етнолошког музеја у Чикагу повео је једну експедицију у Централну Африку ради научних студија. Експедиција се задржала више од пола године и донела је много новитета и занимљивих снимака. Чланови су чисто стављали свој живот на копку да би дошли до добрих снимака.

Да би при-
мачили див-
љах урођени-
ци стављају на
своје главе
птичије гла-
ве

Једном члану експедиције успело је да се
прикраде савином близу једној лавици и да
је сними

Лет највеће хидроавиона DO X за Америку

Васпостављање путничке и поштанске линије авионом

Велики хидроавион DOX одлетео је 5 о. м. из Фридрихсхафена на Боденском језеру за Амстердам, где је стигао истога дана дочекан од велике масе света и бродова.

овим првим летом од 850 километара, који су били пређени за 5 сати и 5 минута, јер је DOX летео обичном комерцијалном брзином од 170 километара на сат.

Из Амстердама DOX је одлетео у Ли-

Командант брода на лету Г. Христиансен

Хидроавион DO X

На хидроавион отишао је први холандски вице-адмирал Кант са немачким генералним конзулом из Амстердама да поздраве команданта Христиансена, који је весело трљао руке, по старој морнарској нарави, задовољан са

Посада на авиону

Пред сам полазак посада је унела у брод једну намирницу нао „срећу“

сабом, који ће бити полазна тачка.

Г. Дорние, конструктор овога авиона изјавио је новинарима, да се овим летом не жели да прави никакав рекордни лет, већ да се покаже на какав се најпрактичнији начин да успостави путнички ваздушни саобраћај преко Атлантика.

Лет од Лисабона до Њујорка биће начињен у четири етапе: два спуштања на острвима Азорским и Бермудским и треће спуштање на отвореном океану, крај једног брода који ће у ствари бити нека врста вештачког острва.

Прва етапа од Лисабона до Азора износи свега 1200 километара и не прет-

ставља никакве тешкоће да се савлада. Много је тежа друга етапа Азорска острва-Бермуди, јер је она дуга 3300 километара. Ма да DOX може да понесе количину бензина довољну и за овакву даљину, ипак, да се то оптерећење горивом не би врсило на штету броја путника који на њему треба да пођу, решено је да се та етапа на један необичан начин скрати. Једна америчка лађа натоварена тенковима са бензином изаћи ће на сусрет хидроавиону за 600 километара југоисточно од Бермуда и ту ће се усидрити и чекати на DOX-а.

Међу путницима налази се и уредник „Времена“ г. Станислав Краков.

ВОТОТ
САПУН ЗА ЗУБЕ у употреби:
економичан,
практичан и
дуготрајан.

ДОБАР КВАЛИТЕТ ЈЕ ШТЕДЊА

**Музика
усређује!**

нада
је
слушате,
али нарочито над
сами свирате.
Ваш дом не треба
да буде без
музике, ако
с нама ступите у везу, те
си изаберете најјефтини
инструмент. Тражите не-
обавезатну понуду и наш
бесплатни велики ценник!
Шаљемо Вам све
изравно из фабрике
у Немачкој оди, продајне
филиале у Марибору. Пи-
шите одмах на адресу:

МАЈНЕЛ и ХЕРОЛД
Марибор бр. 154

Реуматичне болове

у костима-зглобовима,
мишицама
зубима-глави

уклања поуздано
и брзо

**Добива се свуда
1 боца
Динара 16.-**

АЛГА
за масажу

Лабораториј Алга Сушак

4 боце „Алге“	Дин. 77.-
8 боца „Алге“	„ 131.-
14 боца „Алге“	„ 207.-
25 боца „Алге“	„ 320.-

Најбоље је претплатити се

на

»Илустровано Време«

јер док за сваки број са забавником плаћате

5 динара

дотле вас стаје један број у претплати:

од једног до три месеца 4 - дин.; на шест месеца 3.65 дин.;
на годину дана 3.50 дин.
и лист вам се доноси у кућу,

Претплата је на годину дана 140.-; на шест месеца 95.-; на три месеца 50.-; на месец дана 17 дин.

БЕЛИ ЗУБИ: КЛОРОДОНТ=

паста за зубе с окусом метвице, која угодно освежава, чини зубе сјајно белима, те одстра-
њује зубни камен. Најбоље је, да се употреби специјална Клородонт-кефица за зубе,
којом је могуће, да се чисте зуби и избеле и са стране. Осведочите се најпре купњом мале
тубе (кутије) уз цену од Дин 8.-. Цена је великој туби Дин 13.-, Клородонт-зубна кефица
стоји Дин 20.- по комаду. Тражите увек само прави „Клородонт“ и одбијте сваки
надоместак. Ако пошаљете овај оглас као тисканицу (а да омот не залепите) добићете
бесплатно једну тубу за покус, која је dostatна за виšekратну употребу.

ТВОРНИЦЕ ЗЛАТОРОГ, ОДИО КЛОРОДОНТ, МАРИБОР

Репатице кроз историју

Комете и велики људи — Небеска чудовишта — Предзнаци страшних догађаја — У светлости науке

Страх и бол су два елемента који ће вечно пратити човека. Ну они имају огромног значаја за његово развиће и били су покретачи његова духа да би пробио тајанственост природе на Земљи и на Небу. Да се, рецимо, човек није бојао ничега да би он остао потпуно равнодушан према тим појавама, које изазивају у њему страх, он се не би интересовао о њима нити би их испитивао. По себи се разуме да је тај посао био некако релативно лакши на Земљи него на Небу, пошто је оно ван нашег домаћаја, а многе истине траже у закључцима да се могу опипати. Па ипак и у овим небеским пословима дошло се до грандиозних резултата, тако, потпуно основано, може се рећи да је Астрономија — наука над наукама. И то каква наука! Астроном мора бити физичар, хемичар, геолог, математичар и — песник, песник визионер, јер он свој посао ради друкчије, много друкчије него остали научници. Никада нико себе, своја одавања, своје биће, толико не сједини са својим послом као што то чине астрономи, јер они својим духом путују кроз оно што је неизмерно, бесконачно и, морамо признати, никада неће допловити до свога циља, постајући на тај начин, ако смео рећи, небеска створења. И, што је најважније, резултате које они утврде, то су апсолутне истине. Код њих не постоји забута.

Оставимо астрономе — нека им је слава и част — а сада да пређемо на небеске појаве, од којих је вековима дрхтало човечанство. Дакле реч је о појавама на небу, које је забележила историја.

Није то давно било. Године 1911 појавила се једна репатица. Астрономи су нам дали обавештење о њој: она је била дуга само 176 милиона километара! И онда је, као некада, ова небеска појава, код лаковерног света изазивала запрепаштеност, страх и нагађање да је то знак какве велике несреће. Наравно тешко је разуврети тај свет и разбити његово убеђење. После ове репатице наиђоше Балкански ратови 1912 до 1913, који тангирају и претстављају праузрок Светском рату 1914 до 1918. Страх од репатица има неки атавистички значај. Кад се Наполеон разболео јавила се 1821 једна репатица и он кад је то сазнао пао је у очајање, јер је сматрао да она претставља његову смрт. Он је заиста умро те године али да се то догодило и без ове репатице, која се поред све његове историјске величине не би због њега појавила. Свако доба има своје велике људе и у свако доба може се јавити каква комета.

Астрономи старих времена сматрали су да они постају од земље. Астрономи-теолози тврдили су такав постанак на свој начин: „Грехови се на земљи скупљају и онда се пењу у небо, а кад дођу у регионе ватре упале се. Небо их одбаци натраг и оне се јављају као опомена Господа.“ Ми ћемо доћи до изнети о томе гледиште енглеског астронома и теолога Уистна (Whiston).

Други стари астрономи тврдили су да комете постају из душа великих људи. Овидије је у својим метаморфозама овако описао комету 43 г. пре Хр.: коју је доводио у везу са смрћу Јулија Цезара: „Венера се спустила над Сенатом, додирну Цезара и његову душу узнесе до звезда“. Па чак кад је астрономија добила смисла науке било је неких који су ове апсурдности заступали. Тако је славни откривач комета Месије писао 1808. „О великој комети из 1769 која се

јавила кад се родио Наполеон Велики“. Разуме се да је овде по средини други ненаучнички циљ, а у ово није био убеђен ни сам аутор.

Аристотело је описао једну комету 371 г. пре Хр. која је, по мишљењу тадањих астронома, била предзнак пронасти у Ахаји. Исто тако о тим појавама писао је и Плутарх.

Историчар Светоније тврди да је једна репатица претсказала смрт Клаудија, а Касијус вели да је на исти начин претсказала смрт Веспасијана: „...једна необична комета појавила се а гроб се Августа расклопи“.

У хришћанској ери забележене су комете, кад су умрли велики људи: 336 Константин, 453 Атила, 577 Мерове, 632 Мухамед, 875 Луј Други, 1024 Болеслав Польски, 1033 Роберт Француски, 1058 Казимир Польски, 1060 Анри Француски, 1181 папа Александар Трећи и Ричард Први, 1264 папа Иноћентије Четврти и Урбан Четврти 1476 Шарло Темерера, 1505 отац Карло Пети Филип Лепи, 1560 Франсоа Други.

Зато што су репатице друкчија него друга небеска тела посматрана су и нарочитим очима. Онда су се виделе страшне слике: копља, мачеви, одсечене главе, крв, авестије итд. Кад су 1182 Латини били изгнани из Цариграда историчар Никитас је описао комету, која се онда јавила, овако: „Изгледаше као змија. Час се скупљала, а час опружала. У једном моменту, на запрепашћење свих гледалаца, којих је било на хиљаде, она једна људске крви, разјапи своју страшну чељуст.“ О комети, која се јавила 1811, до скоро се причало као о „страшили пакла“ и као предзнак смака света.

Страх од репатица није обузимао само масе. Од тога су патили још више људи који су управљали народима. Алфонзо Четврти краљ Португалије скочио је с балкона кад је видео појаву једне комете. Страшну депресију, једно опште очајање, које је било од фаталних последица, изазвала репатица 1066, а то је било онда кад се Вилхем Освајач кренуо на англо-саског краља Харолда и победио га код Хастингса. Хроничари су овако то записали: „И Нормани, које је предводила једна комета, појаше на Енглеску и преплавише је“. Слика тадашње запрепаштености изражена је на једном огромном тепиху из тога времена, а по тврђењу руковођа је краљице-војвођице Матилде, жене Вилхелма. Овај се ћилим и сада може видети у Бајсу и претставља појаву те репатице над главом краља Харолда, а народ показује запрепашћење овај небески знак. (Треба споменути и ту интересантност да енглеска круна и данас носи цветни украс, који потсећа на рат ове комете).

Исто тако изазвала је страх у Европи комета 1456, после пада Цариграда, још се свет није прибрао од зле вести да је султан Мехмед Челебија ушао у престоницу Византије и са цркве цара Константина Са. Софије оборио крст, поставивши полумесец. То се протумачило као предзнак инвазије Турака на Европу. Папа Каликст Трећи нареди да се држе молебствија свако подне и да тад звоне звона. Тај црквени обичај одржао се и до данас.

Необична комета јавила се 1680 и она је такође изазвала страх и трепет код свију народа и свију вера. Па чак, шта више, и на саме животине. Тако се тврдило да је једна кокошка у Риму била снела једно јаје, на коме се видела слика ове репатице.

Савременик Халеја славни испитивач комета, био је теолог и астроном Уистн (Whiston). Чудна је његова теорија, са којом би хтео да помири библијски постанак земље са научним фактима, до којих је дошла тада астрономија. Године 1680 јавила се чудна комета, чији је облик пута и дужину утврдио Халеј. (То није она комета под његовим именом). Ова је комета опет изазвала узбуђење широких маса. Халеј је прорачунао да она обиђе свој пут за 575 г. Ово је Уистн искористио за своју теорију и враћајући се на древну прошлост, пронашао чак годину, месец и дан кад се догодио потоп за време Ноја. Он је тврдио да је то та несретна звезда која руши и уништава. Први пут сатрла је свет водом а други пут ће то бити ватром.

Ону прошлост за време потона Уистн овако описује.

Кад је комета, вели он, прошла поред земље, пресекала је њену путању. На тај начин зауставило се кретање земље и дошло до небеске револуције. Йуди су толико грешили да је Бог помоћу комете припремио оруђе своје освете. Ној је, изгледа, живео пре потона, како вели Уистн, око Пекинга. Комета је усталасала не само воду него и чврсту земљу. Тако је комета додирнула земљу, врхове јерменских планина, где се створио један амбис, који је испунио и прелива доконије вода. Несрећа се све више повећавала Рен и атмосфера комете дошавши у додир с нашом атмосфером изазва грмавину која је трајала четрдесет дана и четрдесет ноћи. С неба се слита вода као какав водопад и покрила једним омотачем, дебелим десет хиљада метара.

При другом сусрету бићемо спаљени отприлике године 2255 или 1930 или — Бог свети зна кад, али тек човек има да преживљује страшне године због ове опаке комете у размацима по 575 година. Та ће се величанствена лимнација овако догодити. Комета ће пресећи кретање земље. Ми ћемо бити одбачени близу самог сунца, од чије огромне топлоте биће све спржено. После ће наићи нова комета и земља ће добити нову путању, али се на њој живот никада више неће обновити.

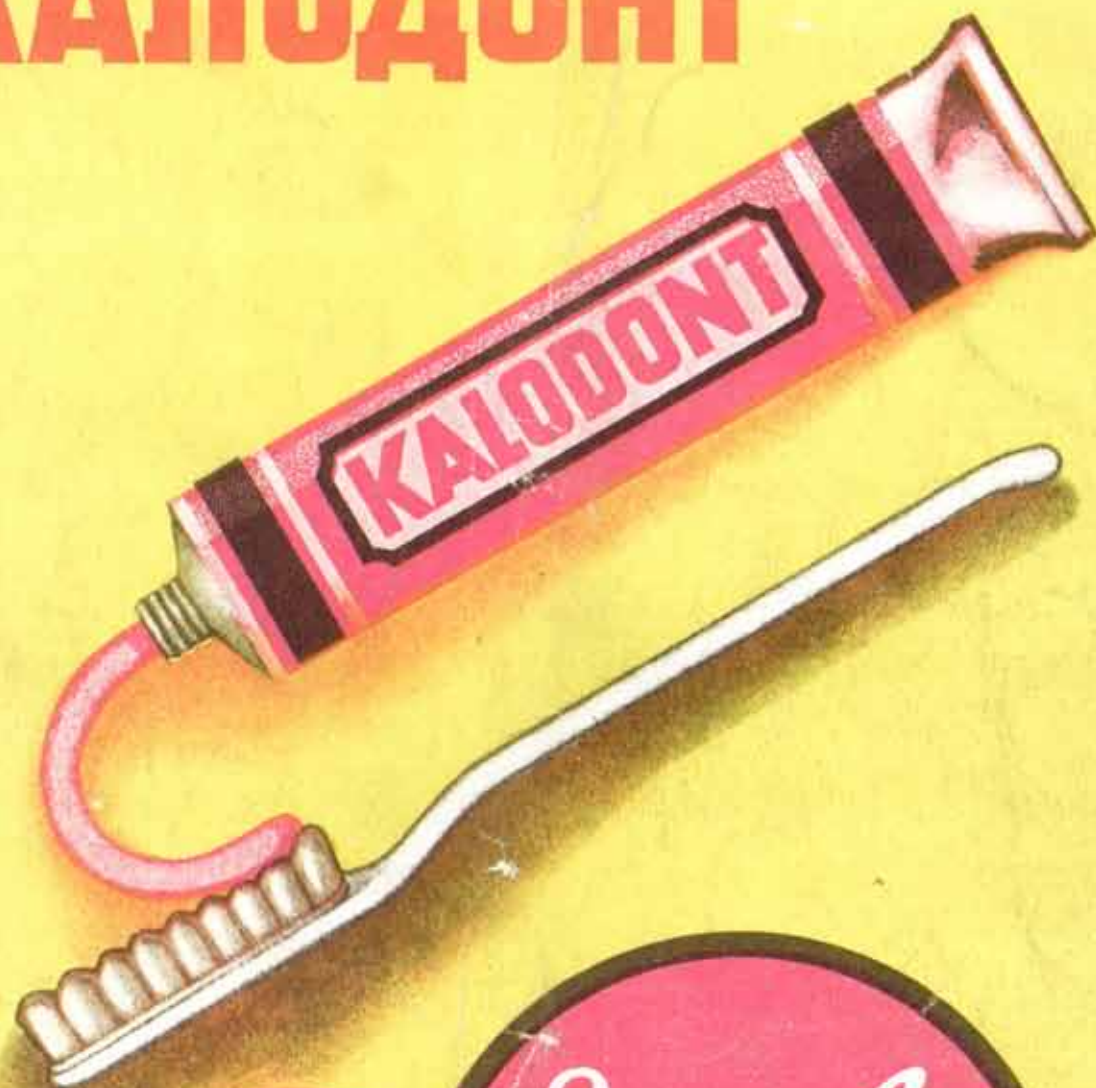
Доскора, у оскудици астрономских обавештења, владале су тешке заблуде о кометама. Увек се веровало да ће оне уништити земљу и такав страх завладао је при појави комете 1832, 1857 и 1872. Међутим Галилеј, један од највећих помагача Њутна, утврдио је да су то нормалне појаве и да комете имају своју правилну путању.*) Комета, коју је он испитао и носи његово име, многи су наши савременици видели 1910 године и у главном разбила се стара заблуда о њој. У светлости науке она је друкчија изгледала, постала забавна ствар и човек се охрабрио у толикој мери онда, да је правио на њен рачун шале.

Историја је престала да зависи од људских комета.

Свет С.

*) И ако нама није циљ да о кометама расправљамо на начин како то чине астрономи, него само да опишемо укратко како су оне ушле у историју, споменућемо једну занимљиву чињеницу: да је теорију Халеја допунила и госпођа Хортензија Лепот (Léaute), која се бавила астрономијом и математиком, и тиме допринела тачности науке о кометама. Астроном Лежетије пренео је из Индије једну врсту руже, род хидрангеле, и дао јој име ове умне жене. Ово цвеће и сад се зове хортензија.

САРГОВ КАЛОДОНТ

Здрави
и леши
зуби